Bodembeheer van de Toekomst

Bouwstenen voor het omgevingsplan

Webinar Bodem/ondergrond en klimaatadaptatie

November 2021

Let op: vergeet niet de webinars op te nemen

Inleiding

Huishoudelijke mededelingen

Presentaties

Interactief

Opmerkingen of vragen: steek je hand op of stel ze in de chat

Zet je **microfoon uit** tijdens de presentatie

Zet **camera uit** bij slechte verbinding

In deel 2 gaan we aan de slag met Mentimeter

Het plenaire deel wordt **opgenomen** en op onze website gepubliceerd

Programma

15.00 – 15:10 Introductie

15:10 – 15:30 Deel 1: toelichting bodem/ondergrond & klimaatadaptatie

15:30 – 16:15 Deel 2: Casus bespreking. Vragen en discussie (ondersteund via Mentimeter)

16:15 – 16:30 Wrap up & afsluiting

Doel:

Handvatten geven bij het regelen van klimaatadaptatie en bodem/ondergrond via instrumenten van de omgevingswet.

Bodembeheer van de Toekomst
Bouwstenen voor het omgevingsplan

Bodembeheer van de Toekomst

- **Doel:** Opnemen van grond, bodem, grondwater en ondergrond in **Omgevingsplannen**
- **Hoe:** Door per onderwerp de instrumenten/regels te kiezen die ook juist zijn vanuit het perspectief van bodem en ondergrond.

- Fase 1 en 2: productiefase
  - 10 bouwstenen
  - Informatiebladen
  - Juridische frames
  - Voorbeeldregels
  - Leidraad/overig

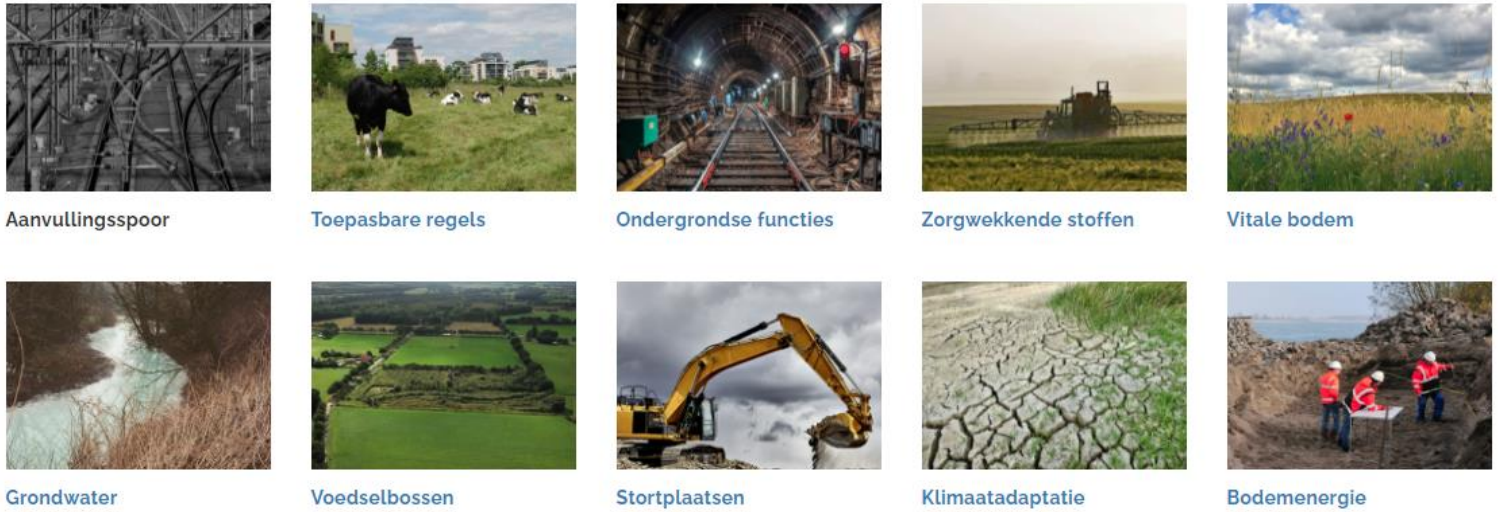

- Fase 3: implementatiefase

PPS Bodembeheer van de Toekomst

Gemeente Rotterdam

Rijkswaterstaat
Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat

DCMR milieudienst Rijnmond

Omgevingsdienst noordzeekanaalgebied

Gemeente Breda

MARIEKE KARSSEN

Provincie Noord-Brabant

Haarlem

Gerd de Kruif

Witteveen + Bos

Informatiepunt Leefomgeving

GEMEENTE MIDDEN-DRENTHE

Royal HaskoningDHV
Enhancing Society Together

TAUW

Omgevingsdienst Midden- en West-Brabant

JRL

LegisAdvies

OMGEVINGSATELIER

AEQUATOR groen & ruimte

Gemeente Amsterdam

inVraplus

Deel 1: Toelichting op bouwsteen klimaatadaptatie

Voorstellen

Projectteam:

Nicole Hardon	Rijkswaterstaat
Ron Nap	
Carolyn Jonkers	Gemeente Middelburg
Leon Valkenburg	TAUW
Sven van den Bos	
Joren Zwaan	

Nut en noodzaak bouwsteen klimaatadaptatie

Projectteam:

Nicole Hardon	Rijkswaterstaat
Ron Nap	
Carolyn Jonkers	Gemeente Middelburg
Leon Valkenburg	TAUW
Sven van den Bos	
Joren Zwaan	

Bodem en ondergrond

Ons bodemgebruik vergroot onze kwetsbaarheid voor klimaatverandering

Functiegebruik is leidend (geweest) bij ruimtelijke ordening. Dat heeft de natuurlijke dynamiek verstoord:

- Bouwen op het diepste punt
- Toename van verharding
- Drainage aanbrengen om grond bewerkbaar te maken
- …

Bouwen onder zeespiegel, het zal wel moeten

JUNE 21, 2021

De nieuwbouwwijk Westergouwe bij Gouda werd gebouwd ondanks zware kritiek van waterschappen. Die hielpen uiteindelijk toch mee om de wijk in elk geval 'klimaatbestendig' te maken. Foto Gerhard van Roon/ANP/Hollandse Hoogte

Klimaatverandering

Het klimaat verandert. Het weer wordt extremer, de gemiddelde temperatuur en de zeespiegel stijgen

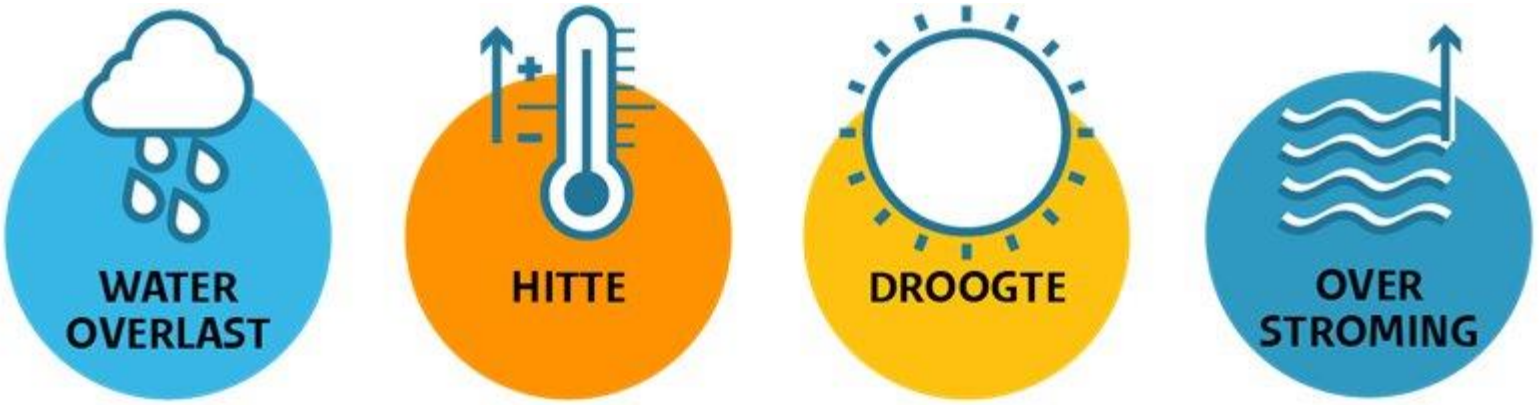

Plus: de traditionele manier van ruimtelijk ordenen en inrichten maakt ons extra kwetsbaar voor overlast en schade

De stad en het buitengebied

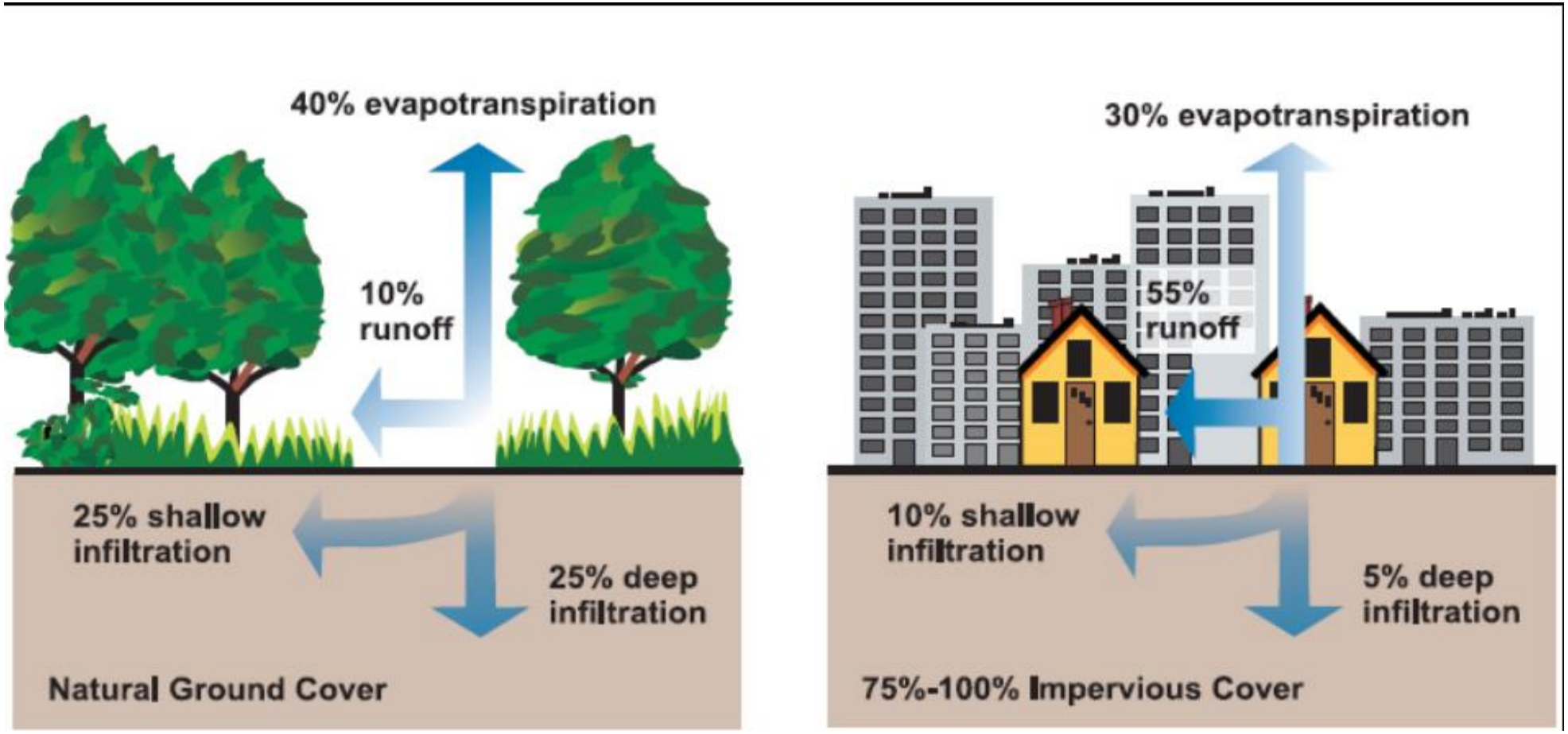

Bodem en ondergrond zijn belangrijk bij het klimaatrobuust maken van de leefomgeving

Verbeteren van infiltratie

Grondwaterkwaliteit

Realiseren van waterberging

Groeiplaatsomstandig-heden voor bomen

Versterken van biodiversiteit

Tegengaan van erosie

→

Beperken/voorkomen van

- Hittestress
- Droogte
- Wateroverlast
- Overstroming

Focus op omgevingswet

De overstap naar de omgevingswet biedt kansen om bodem/ondergrond en klimaatadaptatie aan elkaar te koppelen.

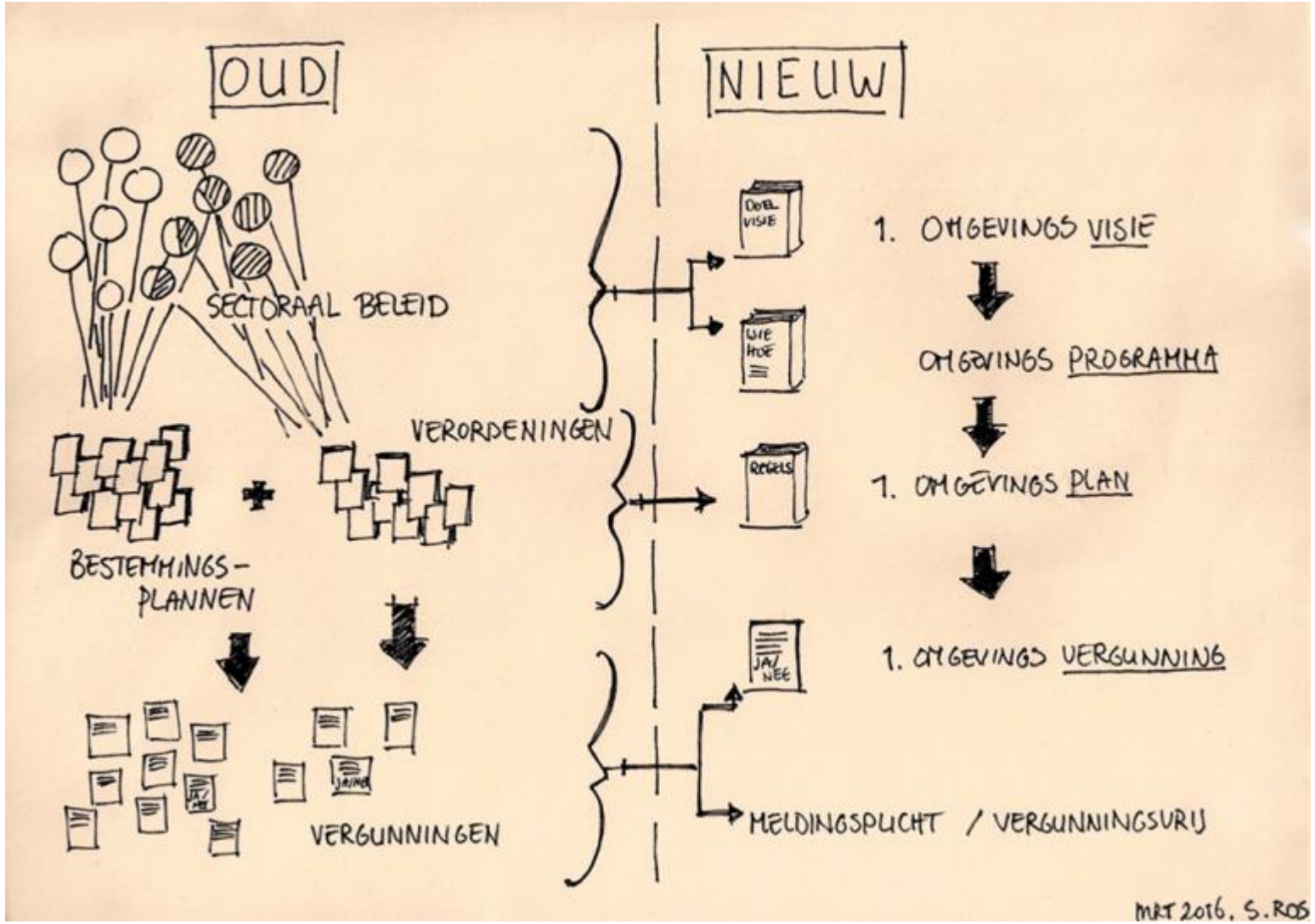

Omgevingswet

Klimaatadaptatie

Bodem/ondergrond

Hoe pak je dat aan - Routekaart

1. Bepalen van je doel en bijpassende maatregelen

Wat wil je bereiken met de bodem? Welk kwetsbaarheden kan je i.r.t. de bodem en ondergrond identificeren en wil je controleren en eventueel opheffen. Welke maatregelen passen daarbij?

2. Methode / instrument bepalen

Welk instrument kies je? Hoe organiseer je de regelgeving zo licht mogelijk, zonder dat het behalen van de doelen in gevaar komt?

3. Regels kiezen

Welke regels passen het beste bij doelen, maatregelen en methode van regelgeving die in stap één en twee zijn bepaald?

1) Bepalen van je doel en bijpassende maatregelen

Ambitieniveau. Bijvoorbeeld: klimaatbestendig in 2050

Welke doelen passen daarbij? Bijvoorbeeld:

- Per 2050 is er geen watertekort meer in de zomers
- In 2050 is de hele gemeente ingericht op het schadeloos verwerken van een regenbui met een bepaalde intensiteit
- Bij nieuwbouw voorkomen we bodemdaling

Welke maatregelen passen daar bij? Bijvoorbeeld:

- Afname x% verharding om bodeminfiltratie te stimuleren
- Vasthouden van X regenwater op eigen terrein
- Beperken gebruik zandig ophoog materiaal,

Weten – willen - werken

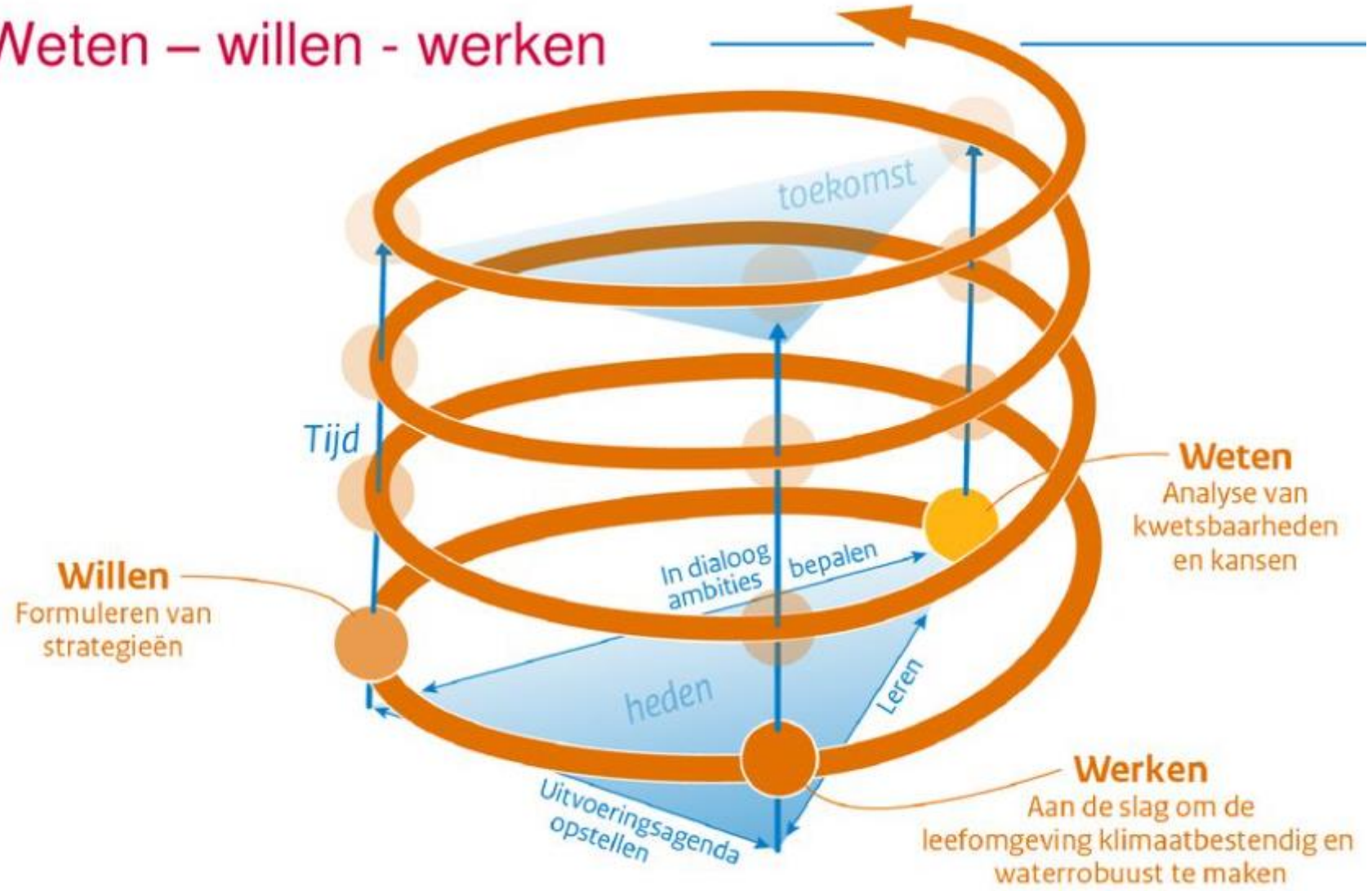

2. Methode/instrument bepalen

- Afdwingen
  - Kavelpaspoort
  - Koopcontract
  - Regel in omgevingsplan
    - Algemene regel
    - Vergunningplicht
    - Verbod
- Samenwerken
  - Anterieure overeenkomst
- Stimuleren
  - Subsidie
  - Voorbeeldrol

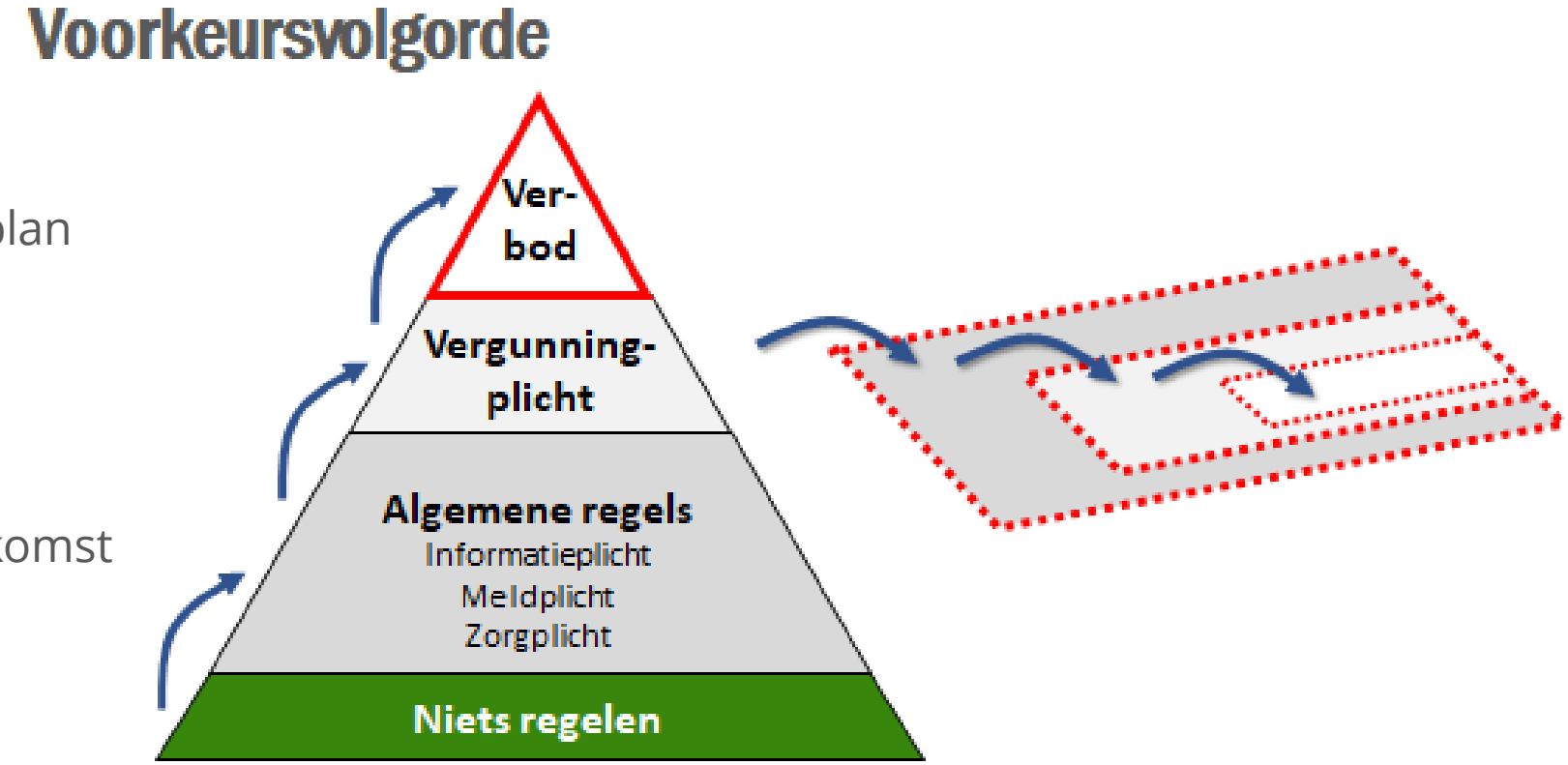

3. Regels kiezen

- (Mits je kiest voor regelgeving)
- Overzicht in de ‘bouwsteen klimaatadaptatie’

Doel en maatregelen + bron	Methode	Regel	Uitleg en aandachtspunten
Doel: het voorkomen en reduceren van hittestress. **Maatregelen**: sturen op de aanwas en instandhouding van bomen **Bron:** Handreiking decentrale regelgeving	Vergunning-plicht	(variant 1) Strijdig met de bestemming is het gebruik voor wonen zonder de aanplant en instandhouding van bomen, die 10 jaar na aanplant een gesloten bladerdek met een oppervlak van ten minste m2 hebben. OF (variant 2) Strijdig met de bestemming is het gebruik voor wonen zonder de aanplant en instandhouding van begroeiing, die jaar na aanplant ten minste m2 schaduw bieden bij de hoogste stand van de zon.	**Uitleg:** De gemeente kan met een gebruiksregel in het bestemmingsplan zorgen dat bij nieuwbouw ook bomen aangeplant worden en dat deze bomen in stand worden gehouden. Bij het specifiek voorschrijven van bomen kan ondergrondse infrastructuur een beperkende factor zijn. Daarom is het ook een optie om in plaats van bomen ‘schaduwgevend groen’ voor te schrijven. Pergola’s met begroeiing zijn eenvoudig aan te brengen en werken goed. Voordeel is dat dit ook in kleine tuinen past **Aandachtspunt:** Deze regel moet nog ‘omgevingswetproof’ worden gemaakt.

Bodembeheer van de Toekomst
Bouwstenen voor het omgevingsplan

Stap 1: Doel bepalen + middelen kiezen

Nieuwbouw: voorkomen wateroverlast	Nieuwbouw: vasthouden water
Bestaande bouw: voorkomen bodemdaling	Bestaande bouw: maximale infiltratie
Nieuwbouw: voorkomen bodemdaling	Nieuwbouw: vasthouden water
Bestaande bouw: voorkomen wateroverlast	Bestaande bouw: vasthouden en afvoeren water
Nieuwbouw: voorkomen droogte en wateroverlast	Nieuwbouw: maximale infiltratie
Bestaande bouw: voorkomen bodemdaling	Bestaande bouw: behouden vitale bodem
Nieuwbouw: voorkomen verstoring zoetwateropslag	Nieuwbouw: behouden sterke bodem
Bestaande bouw: voorkomen watertekort	Bestaande bouw: vasthouden water

Stap 2: Methode bepalen

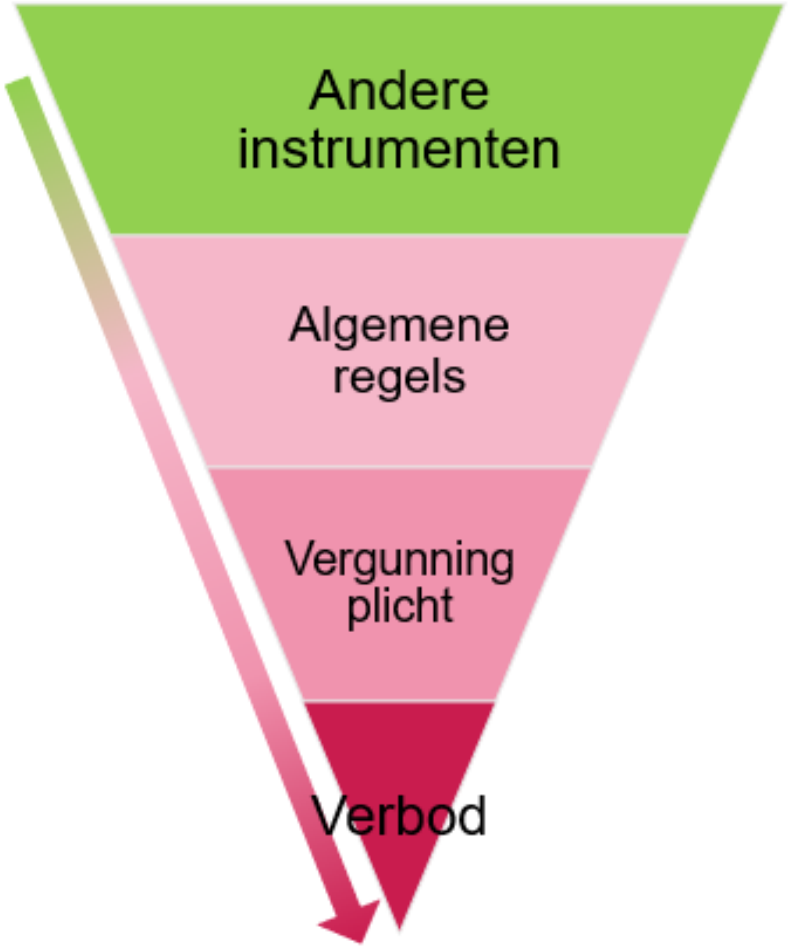

Stap 3: Regels kiezen

- Nieuwbouw: subsidie aanschaf regenton
- Bestaande bouw: campagne tegel eruit, groen erin
- Nieuwbouw: afstemmen normen voor grondwaterdiepte op functie (zoals natuur of bebouwing) en bodemtype
- Bestaande bouw: maximum stellen aan hoeveelheid water dat op straat mag staan bij een bui die eens per 100 jaar voorkomt
- Nieuwbouw: opnemen in vergunning dat minstens 40% van tuin groen wordt ingericht
- Bestaande bouw: vergunning verplichten bij toevoegen extra verhard oppervlak
- Nieuwbouw: verbod op beperken grondwaterstroming in kreekruggen
- Bestaande bouw: beregingsverbod

Deel 2: Praktijkvragen

Mentimeter

Menti.com → Code 5611 2102

Wrap up

Doorkijk – vervolg 2022

- Producten: evaluatie en afronding
- Vervolg fase 3 - Regionale verdieping
  - Aan de slag met regio's die al begonnen zijn
  - Ondersteuning en verdieping bij concrete vraagstukken
- Meer info en een enquête volgen via website en nieuwsbrief

- Heeft u al concrete stappen gezet om dit onderwerp in het omgevingsplan te regelen? En heeft u verdiepende vragen en/of wilt u ervaringen delen? Meld u dan!

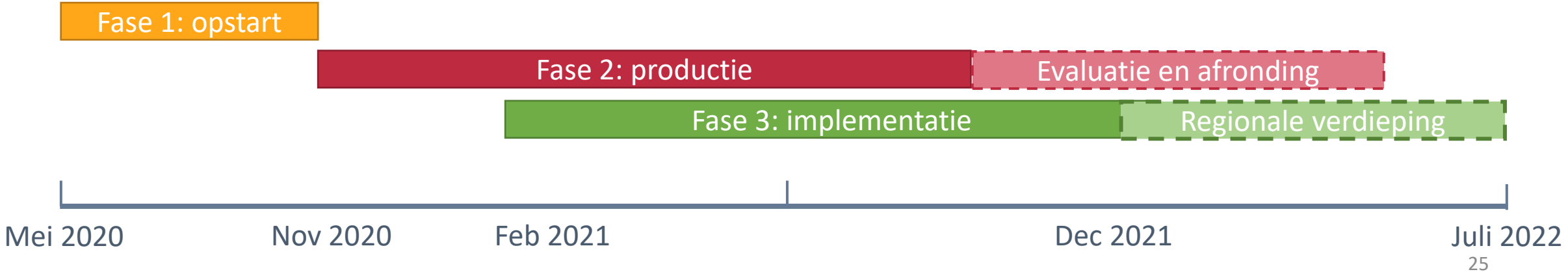

Meer info?

www.samendedieptein.nl/bodembeheer-van-de-toekomst

→Schrijf je in voor onze nieuwsbrief!

Andere webinars:

- Zeer zorgwekkende stoffen: 30 November, 9.00 – 10.30
- Vitale bodem: 30 November, 10.30 – 12.00
- Voormalige stortplaatsen: 30 November, 13.00 – 14.30
- Klimaatadaptatie: 30 November, 15.00 – 16.30
- Ondergrondse functies: 7 December, 10.30 – 12.00
- Aanvullingsbesluit: 7 December, 13.00 – 16.00

→ Meld je aan via bodembeheervdtoekomst@samendedieptein.nl